

Pericopa Vayiṣlah - „Cazul Dina” [anul 5780]

Dina a fost fiica lui Iacov și Lea, a șaptea născută după o serie spectaculoasă de șase băieți. Povestea ei este descrisă în Geneza, capitolul 34, fiind intitulată de obicei de majoritatea comentatorilor - "Parașat Dina", în traducere: "Cazul Dina". Povestea este descrisă integral în patru versete (1-4):

Dina, fiica Leei, pe care aceasta i-o născuse lui Iacov, a ieșit să vadă fiicele țării. Șchem Ben, fiul lui Hamor, hivitul, președintele țării, a văzut-o, a luat-o, s-a culcat cu ea și a chinuit-o. Și sufletul lui s-a lipit de Dina, fiica lui Iacov, s-a îndrăgostit de fată și i-a vorbit inimii ei. Și Șchem i-a spus lui Hamor, tatăl lui: Ia-mi-o pe tânăra asta de soție !

Tanachul descrie faptul că violul a survenit imediat după momentul ieșirii Dinei pentru ca "să vadă fiicele țării". Întelepții consideră că această ieșire a lui Dina dezvăluie o lipsă de modestie din partea ei. Rași spune: "Fiica lui Lea și nu fiica lui Yaakov. Din cauza ieșirii ei s-a numit fiica Leei". O altă variantă ne aduce midrașul "Pirkei deRabi Eliezer" care se referă la un verset din Amos, în care este povestit cum Șchem Ben Hamor a convins-o pe Dina să iasă cu el, ca să se culce cu ea:

"Intră în casă, se sprijină cu mâna de perete, dar îl mușcă un șarpe" (Amos 5:19). Midrașul explică că atunci când a venit Iacov în țara Canaan pe tărâmurile lui, l-a mușcat un șarpe. Și cine era acest șarpe? Era Șchem Ben Hamor. Dina stătea acasă în cortul ei și nu ieșea. Ce a făcut Șchem Ben Hamor? A adus fete să se joace și să bată în tobe. Dina a ieșit să vadă fetele țării jucându-se. A dezbrăcat-o și s-a culcat cu ea, a rămas însărcinată și a născut-o pe Asnat.

Mai sunt și alte midrașim cu alte variante. Este interesant că, din cele patru versete, numai unul vorbește despre viol. Celelalte trei versete încearcă să descopere anumite semnificații speciale ale noțiunii „viol”. Astfel, avem aici trei verbe unul după altul care intră în discuție: Rași le explică: "s-a culcat cu ea - cum era obișnuită, a chinuit-o - cum nu era obișnuită". Even Ezra nu este de acord și spune "a chinuit-o, fiindcă era virgină", adică așa era obișnuit la virgine. Ramban (Nahmanides) are o altă explicație, potrivit căreia **"orice act de viol se numește chin"**.

Ceea ce este mai interesant și este esența acestui caz, este atitudinea familiei, a lui Iacov și a fraților ei. Când Iacov a auzit despre cele întâmplate a tăcut. Nu la fel au făcut băieții lui: "Fiii lui s-au întors de pe câmp când au auzit și s-au întristat oamenii și s-au mâniat foarte tare, că a făcut o infamie în Israel culcându-se cu fiica lui Iacov, deși așa ceva nu trebuie să se întâmple" (Geneza 34:7). Atunci Șchem Ben Hamor și tatăl lui au apelat la fiii lui Iacov și au cerut-o pe Dina soție Șchem. , promițându-le să-i răsplătească. Numai că fiii lui Iacov i-au păcălit pe toți cerându-le să se circumcizeze și așa i-au slăbit. A treia zi, atunci când durerile erau mari, iar ei erau slăbiți, Șim'on și Levi i-au măcelărit, au prăduit orașul și au recuperat-o pe Dina, sora lor. Din versetul 26 : "Au luat-o pe Dina din casa lui Șchem" învață Midraș Bereșit Raba, cap. 80, deplângând faptul că Dina nu s-ar fi despărțit cu ușurință de Șchem. "Rabi Yodan spune: au tras-o cu forța pe jos și au ieșit". Rab Hona spune: "Cine s-a culcat cu un necircumcis se desparte greu de el". Iar cei doi frați vor fi pedepsiți crunt mai târziu, când triburile născute din ei nu vor avea teritorii. Șim'on se va încadra în teritoriul lui Yehuda, iar Levi va sluji în Templu.

Foarte multe întrebări se pun în ce privește pasivitatea lui Dina și în special tăcerea ei. Pe tot parcursul desfășurării evenimentelor ea nu vorbește și nu reacționează. Singurul act pe care îl comite este să iasă din cortul ei. Ramban (Nahmanides): Dina n-a vrut să se căsătorească cu Șchem Ben Hamor și din cauza aceasta țipa și plângea în casă tot timpul. Din cauza asta Șchem Ben Hamor l-a implorat pe Iacov să i-o dea pe Dina ca soție. Tăcerea ei este interpretată ca un semn de refuz de a se mărita cu el. Mai mult decât atât. Tăcerea ei este un semnal de revoltă față de nedreptatea care i s-a făcut.

Numele Dinei apare în tot capitolul o singură dată la început. În rest ea este amintită ca "fiica" ילדה, "tânăra" נערה, "fata" בת. Numele astea exprimă indirect atitudinea vorbitorului în fața lui Dina. Astfel, Iacov o vede ca fiind fiica lui numai când aude despre viol. Reputația lui e mai importantă decât fiica lui ! Spre deosebire de el, fiii lui o cheamă pe Dina "sora noastră" אחותנו, și chiar "fiica noastră" בתנו. Fiii lui Iacov au apărut-o pe sora lor, făcând ceea ce tatăl lor trebuia să facă și încercând să apere numele familiei. Șchem, a treia latură a triunghiului din această poveste o numește pe Dina "fată" נערה și asta ne arată că o iubea mult de tot. El înregistrează, deci, pe parcursul desfășurării evenimentelor o metamorfoză greu de anticipat: de la o atitudine violentă de violator și chinuitor, la o iubire mare pe care o arată.

Nu mai auzim de Dina în continuarea vieții ei decât când ea apare pe lista celor care au coborât în Egipt în Geneza 46:15. Asta este singura ei apariție în Tora după viol. Dar midrașul ne dă multe alte detalii. După una dintre tradiții, ea s-a măritat cu Simeon, fratele ei și l-a născut pe Saul Ben HaCnaanit (fiul Canaanitei). După un alt midraș ea s-ar fi măritat cu Iyov (Job) și după un altul ea a rămas însărcinată lui Șchem și a născut-o pe Asnat, care a ajuns cumva în Egipt și a fost adoptată de soția lui Potifar, dar, până la urmă, s-a măritat cu Yosef.

Este foarte interesant faptul că imaginea Dinei apare foarte frecvent în literatura ebraică modernă. Dau doar câteva exemple. Eroina scurtei novele "Agunot" עגונות (soție abandonată) scrisă de cel mai mare scriitor contemporan israelian, singurul care a primit premiul Nobel în 1966, Șai Agnon עגנון ש"י, este Dina. La fel, eroina altei novele a lui "Medicul și divorțata lui" se numește Dina. Specialiștii găsesc asemănări semnificative între povestea Dinei din Tora și a cea din nuvelă. Marele poet Șaul Tchernichovsky a publicat în 1937 o poezie care evocă binecuvântarea lui Yaakov dată pentru Simeon și Levi, în care se arată plin de laudă la adresa celor doi. Pentru a avea posibilitatea de a gusta atmosfera acestei viziuni poetice, iată o traducere liberă a mea la prima strofă a poeziei:

Șim'on și Levi sunt frați	שמעון ולוי אחים
Că tărmurile lor sunt nobile	כי-אצילים מכורותיהם
În prejma lor mi se înveselește sufletul	בסודם תגיל נפשי
În obștea lor este cinstea mea	בקהלם יחד כבודי